

Zelf durven drinken

“Drinken uw zeugen genoeg om hun biggen van voldoende melk te kunnen voorzien?”, vraagt Erwin van der Wielen, directeur van Kewi Services, aan varkenshouders. De meesten weten het antwoord niet. Naast een adviesbureau voor drinkwater en veevoer, heeft Van der Wielen zelf ook een varkensbedrijf.

GEESJE ROTGERS

Adviezen van Erwin van der Wielen

1. Durf je het water dat je dieren drinken ook zelf te drinken? Deze vraag moet altijd met ‘ja’ beantwoord worden.
2. De buitenkant van de leiding kan wel blinken, maar aan de binnenkant kan dat anders zijn. Op veel bedrijven zitten er stukken slang tussen de waterleidingen. Snij eens zo’n slang open en controleer de binnenkant op verontreiniging.
3. Het doorspoelen van de leidingen is een goedkope manier om de grootste vervuiling weg te nemen, maar je haalt er niet de hele verontreiniging mee weg. Bovendien is het vaak zeer arbeidsintensief en het spoelen moet tot een elke nippel gebeuren. Als de leiding ernstig vervuild is, is het effectiever en geregeld ook goedkoper om de hele waterleiding te vervangen.

Veel stallen beschikken niet over de faciliteiten om de drinkwateropname te meten. “Ja, je kunt natuurlijk iedere dag de stand van de watermeter noteren en die van de stand van gisteren aftrekken en delen door het aantal dieren”, oppert Van der Wielen. “Maar in de praktijk werkt dat natuurlijk niet.” Hij verbaast zich erover dat de voeropname in de verschillende afdelingen op veel bedrijven wel precies wordt bijgehouden door de computer, maar dat er voor het meten van de wateropname nauwelijks geautomatiseerde systemen zijn. Samen met een praktijknetwerk van varkenshouders heeft hij daarom een watermeetsysteem voor de veehouderij ontwikkeld met draadloze watermeters. Via een mobiele telefoon of een ander apparaat met internetverbinding zijn de watermeters uit te lezen (zie foto rechts). Zo krijgt de varkenshouder inzicht in de wateropname en onverwachte schommelingen daarin.

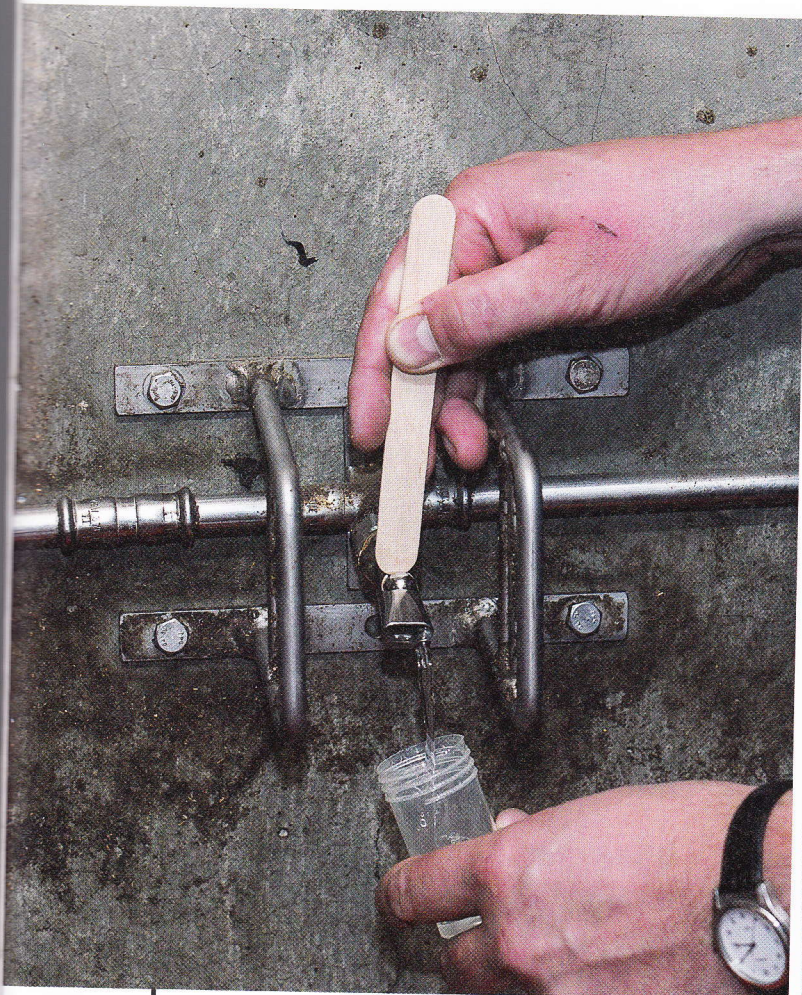
Meten van wateropname

Van der Wielen heeft inmiddels zo’n 30 tot 35 varkensbedrijven uitgerust met automatische meetapparatuur om de wateropname per afdeling te meten. “Ik adviseer varkenshouders minimaal te beginnen met het aanschaffen van één watermeter, die kost zo’n 60 euro, en daarmee eens een week te meten bij de kraamzeugen, daarna een ronde bij de gespeende biggen en zo het bedrijf door. En gewoon eens te kijken wat de dieren nu werkelijk drinken en of dat in overeenstemming is met wat ze zouden moeten drinken.” Van der Wielen durft niet meer af te gaan op de bestaande drinknormen die dateren van 1998. Die

gaan nog uit van minimaal 18 liter per dag voor een lacterende zeug. Voor een goed producerende zeug met een grote toom zou dat nu weleens 40 liter kunnen zijn. Inmiddels beschikt Kewi-services over de nodige gegevens over de wateropname bij varkens. Waar zitten de kritische punten? “Wij krijgen inderdaad veel cijfers binnen en geregeld ook ‘gekke cijfers’. Op een zeugenbedrijf zagen wij bijvoorbeeld dat de kraamzeugen heel veel dronken, soms wel 60 liter per dag. Dat betekent dat er per zeug dagelijks misschien wel 20 liter water werd vermorst. Ook zien we dat de biggen na het spenen veel te weinig drinken. De biggen dronken vóór het spenen zo’n 1,2 liter melk bij de zeug en als je geluk hebt, drinken de biggen in de dagen na het spenen nog 300 ml water. Nu wij dit weten, kijken we of we met het aanbieden van extra water de wateropname kunnen bevorderen.”

Meten van de kwaliteit

Vanwege de IKB is het verplicht om water uit eigen bron eens per jaar te laten analyseren op in totaal twaalf chemische en microbiologische parameters. Ter vergelijking: leidingwater wordt op zo’n 65 chemische en microbiologische stoffen gecontroleerd. “Bij ‘dipjes’ in de productieresultaten waarvoor de dierenarts en voervoorzitter geen verklaring kunnen vinden, adviseer ik om het drinkwater op meer parameters te laten onderzoeken”, zegt Van der Wielen. Bij Kewi worden watermonsters van bedrijven met ‘dipjes’ onderzocht. Welke verontreinigingen worden zoal aangetroffen? Van der Wielen: “In zo’n 80 procent van de gevallen gaat het om

Erwin van der Wielen neemt een watermonster.

FOTO: KEWI

De wateropname is via de telefoon uit te lezen.

FOTO: GEESJE ROTGERS

microbiologische verontreiniging. Denk daarbij aan de kiemen: E. coli, streptococci, staphylococci, salmonella en natuurlijk ook gisten en schimmels.”

In categorie chemische verontreinigingen noemt Van der Wielen ammonium als een van de grootste schadeveroorzakers. “Bij te veel ammonium zul je nooit topresultaten halen.”

Medicijnen in het drinkwater

Van der Wielen is geen tegenstander van medicijnen verstrekken via het drinkwater, maar hij ervaart in de praktijk wel dat er nadelen aan zitten. “Samen met onder meer het Centraal Veterinair Instituut hebben wij onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van resistente bacteriën in drinkwater. Hieruit is gebleken dat er risico's kleven aan het toedienen van medicijnen via drinkwater, zoals het ontstaan van resistentie in de biofilm doordat er resten van

de medicijnen achterblijven in de leidingen. Ook zagen wij dat het op enkele varkensbedrijven wel 1,5 dag duurde voordat het medicijn was gearriveerd bij de dieren. En medicijnen die gedragen worden door

‘Met geluk drinken biggen in de dagen na het spenen nog 300 ml’

suikers, zoals verschillende antibiotica, bleven kleven aan de wanden van het drinkwatersysteem. Wanneer je kiest voor deze toedieningsvorm, zul je goed moeten kijken wanneer het medicijn de dieren bereikt, of het product goed oplosbaar is zodat het niet achterblijft in de leidingen en hoe je de waterleiding daarna weer grondig kunt reinigen. “Je installatie moet hiervoor geschikt zijn.”